

mod 6581 —. De Fordelø, der kan opnaas for et Parti ved Benyttelse af en saadan Taktik, er dog — i Særdeleshed naar Skillelinien ved Tillægsmandaternes Fordeling fjernes — af saa usikker Art, at Taktikken neppe vil faa større praktisk Betydning. Overfor et systematisk Misbrug paa dette Punkt vil iøvrigt Hensynet til Vælgerne i sig selv være den bedste Modvægt; i al Fald synes Faren for Misbrug ikke at være saa stor, at det lader sig forsvare af den Grund at gøre Indgreb i Kandidaternes og Vælgerens Frihed. Men selve Begrebet »Parti« bør bestemmes uden at være bundet af Partigrupperingen i Folketinget, og Forholdsregler bør træffes overfor Partidelinger, foretagne af taktiske Grunde med et Valg for Øje (jfr. i øvrigt de særlige Bemærkninger nedenfor til § 3 i Afsnit A).

6. Spørgsmaalet om Valgalliancer berøres kun forsaavidt i Valgloven, som Listeforbund er optaget som Led i Hovedstadens Valgsystem. Uden for Hovedstaden er derimod ikke indført en tilsvarende Ordning, hvilket kun kunde tænkes under den Form, at Kandidater ved Kredsvalg anmeldte at ville støtte hinanden; ved Opgørelsen af Kredsvalget regnedes deres Stemmer da sammen, og hvis Kredsmandatet tilfaldt Alliancen, tildeles det den af de to Kandidater, der fik flest Stemmer. En saadan Ordning kan dog ikke anses for forenelig med Tillægsmandatsystemet, idet en Del Stemmer derved vilde faa dobbelt Indflydelse, først ved at hjælpe de forbundne Partier til at faa kredsvalgt Kandidater, og dernæst ved at tælle med ved Tillægsmandatfordelingen. Af en ganske anden Art er derimod et Samarbejde under den Form, at 2 Partier enes om Opstilling af Kandidater (i nogle Kredse af det ene Parti, i andre af det andet), thi derved faar disse Partiers Stemmer ikke dobbelt Vægt. Samarbejde af denne Art er ikke berørt i Valgloven, og Forbud herimod vilde stride mod selve Valgrettens Natur. Heller ikke vilde det kunde gennemføres teknisk uden Paabud om, at alle Partier skal opstille Kandidater i samtlige Kredse. Selvom en saadan Ordning var mulig, vilde den dog ikke frembyde

en effektiv Hindring for Samarbejde, idet det dog ikke kunde forbydes Vælgerne ved deres Stemmegivning at gennemføre det Samarbejde, som ikke var tilladt Partierne.

Det foran anførte har vist, at en Revision af Valgsystemet i Hovedtrækkene maa gaa ud paa følgende:

- 1) En mere ligelig Repræsentation for de forskellige Omraader af Landet (Hovedstaden, Øerne og Jylland),
- 2) En Forøgelse af Tillægsmandaternes Antal i Forhold til Antallet af Kredsmandater, hvorved større Ligelighed i Partirepræsentationen kan opnaas,
- 3) Fjernelse af Skillelinien ved Fordelingen af Tillægsmandater, hvorved fuld Virkning af disse naas, og endelig
- 4) En Omordning af Hovedstadens Valgsystem.

Det samtidig med nærværende Lovforslag fremsatte Grundlovsforslag muliggør at skabe en rationel Ændring af Valgsystemet saaledes, at de Mangler, der i de anførte Retninger er knyttede til den bestaaende Valgordning, afhjælpes. Til dette Grundlovsforslag slutter sig Afsnit B i nærværende Lovforslag.

Med Hensyn til Afsnit B skal følgende bemærkes:

ad 1 og 2.

Det foreslaas at nedlægge 4 Valgkredse i Jylland, hvorved Kredsantallet for dette Omraade kommer i bedre Overensstemmelse med Forholdene i det øvrige Land. Med Hensyn til denne Omordning af de jyske Valgkredse henvises til Bilag C. De 4 nedlagte Kredse erstattes med Tillægsmandater og endvidere forøges disses samlede Antal med 4 for Øernes Omraade og 3 for Jyllands. Da Hovedstadens Valgsystem samtidigt foreslaas ændret til 18 Enkeltmandskredse med 12 Tillægsmandater, bliver Antallet af Tillægsmandater saaledes ialt 46 mod 107 Kredsmandater. Ved denne Foranstaltning opnaas dels mere Ligelighed i Landsdeles Repræsentation, dels større Mulighed for Tillægsmandaternes Tilstrækkelighed. Forholdet mellem Kreds- og Tillægsmandater efter Forslaget og efter Loven af 1915 fremgaar af omstaaende Tabel 10.